S A T Ö B B I

Oktatási helyzetkép és javaslatok

1994. október

A Független Pedagógus Fórum október 22-i tanácskozásán áttekintette az oktatásügy helyzetét. Elemzését és következtetéseit – mint mindig – *az ország különböző pontjain működő iskolák gyakorlati tapasztalataiból merítette.* Az elvégzett munkának különös aktualitást ad az a körülmény, hogy az új oktatási kormányzat bejelentette az ágazatot szebályozó törvény módosításának szándékát. Az FPF egyetért a törvénymódosítás szükségességével. Helyzetfeltáró elmezésével *egyúttal javaslatokat is kíván adni a törvényalkotóknak.* Az alábbiak csak a legfontosabbaknak ítélt megállapításokat és javaslatokat tartalmazzák.

1. Közoktatásunk legsúlyosabb gondja ma az, hogy ijesztő mértékben növekszik a *nehezen képezhető vagy képezhetetlen és a beilleszkedésre képtelen gyerekek száma.* 1992-es adatok szerint a 16. életévét betöltött korsztálynak mindössze 72%-a (!) végzi el az általános iskola nyolc osztályát. Az okok egyrészt szociális-gazdasági eredetűek. Felerősítik azonban a negatív tendenciát az iskolarednszer működési fogyatékosságai. E gyerekek eredményes fejlesztéséhez hiányzik:

– a megfelelő intézményrendszer (kislétszámú osztályok, kisegítő iskolák vagy osztályok, ifjúsági tagozatok, egyéb speciális intézmények);
– intézményesült tudás (pedagógus- és egyéb szakemberképzés);
– anyagi eszközök;
– szakemberellátottság;
– kellő rugalmasság a szabályozásban és a pedagógiai munkában.

Az oktatási törvénynek garantálnia kell a probléma kezeléséhez szüskéges jogi és pénzügyi eszközöket.

Minden további javaslatnál ebből a legsúlyosabb problémából indultunk ki, illetve figyelemmel voltunk rá.

2. Az előző lehangoló ténynek egyik okát abban látjuk, hogy egyre inkább *ellehetetlenül iskoláinkban a minőségi pedagógiai munka.*

A pedagógus problémkörnek több összetevője van:

a) Hazánkban több mint 30 felsőoktatási intézményében folyik szaktanárképzés, de ezek nincsenek összehangolva. A peagógusképzésben teljes mértékben hiányzik a *kimenetszabályozás.* A *képesítési követelményeket* törvényi szinten kellene szabályozni a XX. század végén megkívánt szaktudás biztosítása érdekében. A pedagógus „mesterség" birtoklásához a következő diszciplínák általános érvényű jelenlétét tartjuk elengedhetetlennek a pedagógusképzésben:

– önismeret,
– antropológia,
– pszichológia/szociálpszichológia,
– filozófia,
– gyógypedagógia,
– neveléselmélet, neveléstörénet,
– vezetéselmélet,
– közoktatáspolitika,
– didaktika,
– tantervelmélet,
– szakmódszertan,
– kommunkáció/retorika,
– informatika,
– szakonként további min. 15-20 óra tanítási gyakorlat,
– a végleges kinevezés előtt 2-3 év gyakornoki idő.

b) A jelen rendszerben egy tanár akár 40 évig gyakorolhatja a mesterségét anélkül, hogy a diplomaszerzés óta egyetlen szakkönyvet a kezébe vett volna. Holott a társadami változások rendre új kihívásokat jelentenek a pedagógiábna. Ezen a gondon csak a kötelező és szervezett *továbbképzés* segíthet.

c) A továbbképzések eredményeként kialakulhatna egy többlépcsős, belsőleg hierarchizált országos tanári kar, ami minőségjavító tényező volna.

d) Az érvényes közoktatási törvény irreális illetve értelmezhetetlen követelményeket támaszt a szakoktatásban és a hat- ill. nyolcosztályos gimnáziumokban tanító tanárokkal szemben. A 17. § e. ill. f. pontja feltétlenül módosításra szorul.

e) A közalkalmazotti bértábla *egalizáló* értelmezése nem teszi érdekeltté a pedagógusokat a minőségi munkában. Míg a szellemi szféra más területein (pl. a művészetekben) magától értetődik a munka minősége szerint differenciált jövedelem, addig a pedaógiában ez most lehetetlenné vált. A bértábla megalázóan alacsony szorzószáma következtében megint nagyon mélyre süllyedt a tanárok fizetése. Jó szakemberek mind nagyobb számban hagyják el a pályát. Megoldást csak az hozhat, ha a közalkalmazotti bértábla minimum-szintjeit messze meghaladó differenciált bérezésre teremt alkalmat (és fedezetet) a kormány.

3. Az előző hét témakör is rávilágít a gondok egyik forrására: a pénzhiányra.

A Pénzügyminisztérium azon terveit, amelyek a közalkalmazotti bértábla 8000,- Ft-os szorzószámok megtartására vagy a pótlékok körének szűkítésére és egyéb megszorításokra vonatkoznak, *elfogadhatatlannak* és már rövid távon is tragikusan *kártékonyaknak* tartjuk. A létminimum határán egzisztenciális gondokkal küzdő pedagógus-tömegektől nem várható el, hogy felneveljék az új nemzedéket, amely képes lesz majd gazdasági bajaink orvoslására. 20-30%-nyi analfabétával Magyarország sohasem fog tudni fölemelkedni. Nemzetközi példák mutatják, hogy egyedül az oktatási beruházás képes egy-két évtized alatt látványos gazdasági növekedést eredményezni.

Amit a törvény nem nevez *alapfeladatnak*, arra nincs és nem is lesz pénz. Ezért javasoljuk, hogy a közoktatási törvény az okatatási-nevelési intéz-

mények alapfeladatai között nevezze meg a következőket is (hiszen valóban alapfeladatok!):
– szociális gondoskodás,
– kislétszámú csoportok működtetése a lemaradó gyerekek felzárkóztatására,
– az iskola kulturális tevékenysége,
– fejlesztés, innováció,
– tanártovábbképzés,
– tanulói kirándulások, országjárások, sportprogramok, múzeum- és színházlátogatások,
– étkeztetés,
– könyvtárfejlesztés.

4. Szükségesnek látjuk a törvénymódosítás során a teljes oktatási törvény- illetve *rendeletcsomagot együtt kezelni.* Az oktatási rendszer összefüggő egész, amelyben szervesen összetartoznak a következők:
– a közoktatási törvény;
– a szakoktatási törvény;
– a felsőoktatási törvény (a bejutás és a pedagógusképzés kapcsán);
– a nemzeti alaptanterv;
– a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény;
– a vizsgarendszer magában foglaló rendelet;
– a törvény végrehajtására kiadott rendelet.

Értelmetlen dolog vitát nyitni pl. a nemzeti alaptanterv követelményrendszeréről anélkül, hogy ne látnánk tisztán a közoktatási törvényben rögzített minimum ill. maximum óraszámokat, vagy az alap- illetve az érettségi vizsga követelményeit Ezért az oktatási törvénycsomag együttes szakmai-társadalmi vitáját javasoljuk és kérjük majd megszervezni.

5. A *tartalmi szabályozás* terén a következőt látjuk kulcskérdésnek:

a) Évek óta fájlaljuk és hangoztatjuk, hogy iskoláinkban voltaképpen illegális munka folyik, mivel a közoktatás 12 évfolyamára de facto nem létezik semmiféle szanályozó rendszer. A 78-79-es tantervek fölött – amelyek alapján többnyire tanítunk – régóta eljárt az idő. Ezért halaszthatatlanul sürgőssé vált egy jól sikerült nemzeti alaptanterv mielőbbi kiadása.

b) Egyetértünk az általánosan kötelező 16 éves kori *alapvizsga* gondolatával. Ám csak akkor, ha a törvény kellő garanciát nyújt az *alsóközépfokú szint differenciálására.* Ezért szükségesnek tartjuk, hogy a különböző iskolatípusok számára is készüljön valamiféle szabályozó rendszer. Ez lehet kerettanterv, tantervi irányelv, vagy egyéb. A fontos az, hogy kiderüljön, hogy az egyes iskolatípusok mitől azok, aminek nevezik magukat.

6. A *tankerületi oktatási központok* felszámolásnak tervével egyetértünk. (Szervezetünk mindig is tiltakozott létrehozásuk ellen.) Javasoljuk viszont a megyei pedagógiai intézetek státusának megerősítését oly módon, hogy a törvény egyfelől hangsúlyozza jobban ezek kötelező pedagógiai szolgáltató szerepét, másrészt rendelje melléjük az alábbi feladatokat:
– az érettségi- és az alapvizsgarendszer, valamint a független vizsgabizottságok működtetése;
– az országos tanulmányi versenyek szervezése;
– szakmai módszertani továbbképzések és tanfolyamok szervezése;
– szaktanácsadás;
– szakértői hálózat működtetése;
– mérések és ellenőrzések végzése megrendelések alapján;
– információtovábbítás stb.

7. Tapasztalataink szerint az *iskolaszékek* többnyire nem vagy csak formálisan működnek, nevetségessé téve az eredeti célt, a demokrácia kiteljesítését. Az FPF előre érzékelte ezeket a gondokat, ezért sohasem támogatta az iskolaszékek *kötelező* létrehozásának gondolatát. Indítványozzuk a törvény módosítását oly módon, hogy az intézmény működtetése csak ajánlott, ne pedig kötelező legyene. (Megjegyezzük, hogy a 11/1994. végrehajtási rendeletet az iskolaszék vonatkozásában a legtöbb iskola megvalósíthatatlannak tartja.)

8. Nem tartjuk elegendőnek azt a mértéket, ahogy a törvénycsomag (mind a közoktatási, mind a közalkalmazotti törvény) *a vezetők munkáját elismeri.* Az igen nagy felelősség mellé nem rendel sem kellő anyagi elismerést, sem megkívánt szakértelmet. Javaslatunk e téren:
– növekedjék a vezetői munka anyaig elismerése (a pótlékok százalékos mértéke);
– a vezetői megbízás előtt a fenntartónak legyen kötelező *szakmai* véleményt kérni a pályázó szakmai tevékenységéről és *vezetői kvalitásairól;*
– növekedjék a tanári karok véleményalkotási szerepe, illetve véleményének súlya az igazgatói pályázatok elbírálásában;
– második ciklusra ne kaphasson vezetői megbízást olyan személy, aki nem vett részt vezető-továbbképzésben;
– inkompetenciája miatt fölöslegesnek tartjuk, s ezért mellőzni javasoljuk a vezetői pályázatok alkalmazotti értékezleten történő véleményezését (ld. 11/1994.).

9. Szükségesnek látjuk a *diákjogok* további bővítését oly módon, hogy legyen véleménynyilvánítási joguk az iskolai élet úgyszólván valamennyi területeén, de döntési, vagyis egyetértési jogot ne biztosítson számukra a törvény, mivel a diákok még kiskorúak, s így jogi értelemben korlátozott a felelősségük.

10. Ismételten felhívjuk a törvényalkotók figyelmét a *fegyelmi eljárások* törvényi szabályozásának bürokratikus, a pedagógiai gyakorlattól idegen voltára. Az iskolai fegyelmi vétségek többnyire nem bűnügyek, az iskolák tanári karai pedig nem bírósági testületek. Olyan szabályozásra volna szükség, amely szerencsésebben hangolja össze a pedagógiai és a jogi szempontot.

11. A Független Pedagógus Fórum örömmel fogadta annak idején az *Országos Köznevelési Tanács* létrehozásnak tényét, mert e történelmi testület újjászervezésében az oktatásirányítás demokratizálásának szándékát látta. Éppen ezért *nem javasolja,* hogy a tanács mandátumának lejártáig bárminemű változás történjék annak összetételében. Ugyanakkor kívánatosnak tartja, hogy az OKNT tevékenysége nagyobb publicitást élvezzen.

12. Nyugtalanítónak tartjuk a *tankönyvellátás* terén kialakult helyzetet. A részben alulkínálatból, másrészt túlkínálatból jelentkező problémákat tetézi a tankönyvárak és a támogatás mértékének óriási különbsége, valamint a koordinálatlanság. A Művelődési és Közoktatási Minisztériumnak nagyobb szerepet és felelősséget kellene vállalnia a tankönyvellátásban, s e felelősségének meg kell jelennie a törvény szövegében.

Végül annak a reményünknek adunk hangot, hogy a tanügyirányítás vezetői a jövőben na-

gyobb figyelmet fognak fordítani a területen dolgozó gyakorlati szakemberek véleményre. A gyakran formális kapcsolatok és a nagy figyelmet keltő rendezvények helyett az érdemi párbeszédben, a szakértői szinten folytatott műhelymunkában látjuk ennek biztosítékát.

Hoffmann Rózsa,
a Független Pedagógus Fórum
választmányának megbízásából

Kirándul a család

A Nemzetközi Családév alkalmából több szervezet hirdette meg a fenti elnevezéssel programját. Az ország hat régiójának megfelelően a népszerű kirándulóútvonalak tömör, útbaigazító leírását tartalmazó hasznos kis füzetkék is megjelentek, melyek a Magyar Természetbarát Szövetségtől rendelhetők.

Jubileumok

– November 24-25-én ötéves fennállását köszönti és ünnepi közgyűlését tartja Budapesten a *Magyar Tehetséggondozó Társaság*. A főváros jeles tehetséggondozó műhelyei *(Géniusz Iskola, Szent István Gimnázium* stb.) tartanak nyilvános bemutatkozást.

– Ötszázadik füzetét adja ki a népszerű *Tájak Korok Múzeumok Kiskönyvtár*. A kiskönyvtár színes, tájékoztató füzetei jól hasznosíthatók a honismeretet középppontba állító helyi tantervek taneszközeiként is.

– December 10-én – félévtizedes jubileum ünnepi hangulatában – ül össze az *Országos Diákszínjátszó Egyesület* közgyűlése.

A természet újabb csodái

Méltán volt népszerű a Semic Interprint kiadó sorozata, a Természet csodái című. A gyerekkorosztály biológiai kuriózumok iránti érdeklődését igényes színvonalon, sok-sok rajzzal, fantázia-nyitogató módon elégítette ki Charlie Bood munkáinak magyar változata. Nem lebecsülendő dolog az sem, hogy az értékes információkhoz viszonylag elfogadható áron juthattak hozzá az olvasók: mondhatni zsebpénz-léptékű volt a sorozat, 1987-en 59 forintért lehetett megvásárolni az első kötetet, a 10. kötetért 198 forintot kellett fizetni az újságos-standokon. A füzetsorozat – tájékoztat a kiadó – a 11. kötettel véget ér.

Helyébe új, várhatóan népszerű sorozat lép, az Állattár. A kiadó folyóiratainak előfizetői már kézhez kapták a mutatványszámot, az állatok királyát bemutató oroszlános füzetet. Ez is importkiadvány. John Bonnett Wexo jegyzi szerzőként. Negyedévenként jelenik majd meg egy-egy új kötet, összesen 45 darab. A éves előfizetés 440 Ft.

Didaktikus szövőszékek

Különböző méretű, különböző nehézségi fokú gyermek-szövőszékek, szövőkeretek forgalmazására vállalkozott a budapesti Fakopáncs Kft. Üzleteinek címe: VIII., Baross u. 50., illetve a XIII. kerületi Váci út 15. (ez a Könyvesház címe). A cég árainak ismeretében nem lehetetlenség egy osztály „felszerszámozása" a technikai-népművészeti oktatás divatos, nélkülözhetetlen kellékeivel.

Tehetség és személyiség

Mint a kötet bevezetője jelzi, az MKM támogatásával, a Magyar Tehetséggondozó Társaság szakmai közreműködésével, s a győri Gárdonyi Géza Általános Iskola tanárainak fordítói buzgalmából jött létre a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Pedagógiai-Pszichológiai Tanszékének kiadásában 1994-ben az ismertető címével azonos című vaskos kötet Balogh László és Herskovits Mária, a tehetséggondozás jeles szakamberei, közéleti személyiségei jegyzik szerkesztőként a könyvet. Adózva a kiemelkedő magyar hagyománynak, Révész Gézának 1918-ban megjelent tanulmányát (A tehetség korai felismerése) közlik a szerkesztők, majd egy tucat tanulmányt olvashatunk a tehetséggondozás „szakmai világpiacáról" – a legjobb színvonalon.

Egykori tanárjelöltek

„... a fiúk már maguktól is többször kérdezősködtek a mássalhangzós tövű igék futuruma után." Ezt a boldog mondatot 1932. január 27-én W.I. tanárjelölt mondta el a Trefort utcai gyakorló I. (gimnáziumi) osztályában tartott bemutató tanításáról. Egy sikeres latin nyelvtanóra után.

Hogy milyenek voltak a fiúk? Hogyan tanultak? Nos erre vonatkozóan is gazdag dokumentum az a kötet, mely a budapesti egyetemi Tanárképző Intézet Gyakorló gimnáziumának 1924 és 1944 közti jegyzőkönyveiből mutat be szemelvényeket. *(Kiss Istvánné* szerkesztette, s a *Magyar Neveléstörténet Forrásai* című sorozat VII. köteteként az *OPKM* adta közre.) A bemutató tanítások órajegyzőkönyveiből egy későbbi tudósnemzedék „oroszlánkörmeit" ismerhetjük fel: *Keresztury Dezső* tanárjelölt, *Makay Gusztáv* tanárjelölt, *Vajda György* tanárjelölt, *Király István* tanárjelölt, *Kosáry Domokos* tanárjelölt, *Elekes Lajos* tanárjelölt, *Waldapfel Imre* tanárjelölt, *Borzsák István* tanárjelölt, *Devecseri Gábor* tanárjelölt, *Szávai Nándor* tanárjelölt, *Alexits György* tanárjelölt, *Vermes Miklós* tanárjelölt, s sorolhatnánk a listát. Hogyan készültek ők a tanár mesterségre? Miképp készítette őket a Tanárkéző Intézet? Figyeljük némi nosztalgiával az alaposságot! A bemutatott óravázlat után a jelölt önbírálatot tartott; ebben a kiselőadásban bizony gyakran idézett – olykor ütköztetett – különböző metodikai álláspontokat, túl a hazai szakirodalmon. Majd szintén ifjú kollégája bírálta meg az órát, végül a vitát a vezető tanár foglalta össze. Mindezen mestermunkákat pedig gondosan archiválta az intézmény, mint a képzés fontos dokumentumait.

Vajon gondolták-e, hogy az utókor tanárnemzedékei is megismerhetik? Okulásul.

TL

A korszerű retorika alapjai

A kétkötetes könyvet a népszerű nyelvész, *Wacha Imre* írta. A könyv sokirányú segítséget, támpontot nyújt mindazoknak, akik a közélet nyilvánossága előtt szerepelnek, közéleti feladatkörbe és helyzetbe kerülnek, nap mint nap emberekkel foglalkoznak, s munkaterületük fő profilja, hogy többek között ezen szerepkörre – speciális szakmai igények alapján – felkészítsék a hallgatóikat. Természetesen a mindennapi kommunikációs kapcsolatban sem nélkülözhetőek azon ismeretek, amelyeket a két kötet magába foglal.

A témafeldolgozás gazdagságát, sokirányúságát néhány fejezetcím is jól érzékelteti. Így például: Mi a retorika? A retorika fogalmáról. A nyilvánosság előtti megszólalás alapelvei. A kommunikáció sikereinek feltételei. A közvetlen, élő, szóbeli kommunikáció. Az előadás szerkezetéről, nyelvezetéről. Szabadon vagy felolvasva? Akihez szavunk szól, a hallgató. A vázlat felépítése, az anyag elrendezése. Alkalmi beszédek, ünnepi beszédek. Avatóbeszéd, jubileumi beszéd. A jó fogalmazás alapelvei. A kommunikáció eszköztára.

A két kötet keményborítású, igényes szép formában, bő terjedelemben, számos példa bemutatásán keresztül tárgyalja a „szónoklás" tudományát. A könyv megrendelhető a Szemimpex Kiadónál (1067 Eötvös u. 10.); a két kötet ára 3.200,- Ft + ÁFA és az utánvét, postaköltség díja.

Pannonia Renovata

Művészet a Dunántúlon címmel Budapesten új kiállítás nyílik a Magyar Nemzeti Galériában 1994. október 13-án (nyitva 1995. február 25-ig).

A kiállítás ötletadói és rendezői első ízben tesznek kísérletet arra, hogy egy magyarországi földrajzi régió művészeti emlékeit a regionális összefüggés szempontjai szerint bemutassák.

A bemutatás kronológiai határai az államalapítás (az ezredforduló körüli évek) illetve Buda elestének éve (1541). Mindhárom nagy középkori stíluskorszakra, a romantikára, a gótikára és a reneszánszra is kiterjed tehát a válogatás.

A témaválasztás egyik indoka az volt, hogy a Dunántúl esetében egy nagy múltú ókori politikai és kulturális tájegység, Pannonia provincia a népvándorlás több évszázados pusztítását követő újjáéledése, új és nagyobb politikai egység részeként való megújítása történt meg az ezredforduló körül, s az ezt követő évszázadokban mindvégig a kulturális és művészeti fejlettség jellemezte. A döntés nem mellékes oka volt az is, hogy középkori Magyarországnak ma ez az egyetlen olyan könnyen kutatható és elérhető emlékanyagú földrajzi egysége, amely ugyanakkor igen gazdag középkori művészeti hagyatékkal is rendelkezik.

A kiállítás megrendezését két éve folyó kiterjedt kutatómunka alapozta meg. A válogatás és a rendezés elsőrendű szempontja egyrészt az volt, hogy nemzetközi összevetésben is figyelmet érdemlő, magas művészi színvonalú képzőművészeti, építészeti és kisművészeti emlékanyagot állítson a közönség elé látványos megjelenítésben, másrészt az, hogy lehetőséget teremtsen az utóbbi években régészeti leletként előkerült, nagyrészt még ismeretlen műalkotások közkinccsé tételére és a további tudományos kutatás számára való megnyitására.

A kiválogatott műtárgyak közel fele mindeddig raktárak mélyén rejtőzött, sem az esztétikai értékeket kereső közönség nem élvezhette, sem a hazai és nemzetközi tudományos élet képviselői nem ismerhették meg azokat. Épületszobrászati töredékek mellett, freskó-részleteket, gótikus faszobrok, táblaképek, kódexek és miniált töredék lapok, ötvösművészeti tárgyak, kincsek, hímzett miseruhák és infulák szerepelnek a mintegy 600 darabot számláló, rendkívüli gazdagságú műtárgylistán.

A kiállítás súlypontjait a területen található királyi székhelyek (Esztergom, Székesfehérvár, Óbuda, Visegrád), püspökségek (Esztergom, Veszprém, Pécs, Győr), kolostorok (Pannonhalma, Somogyvár, Pécsvárad, Pilisszentkereszt) emlékei és a késő középkor előkelő birtokos családjainak (pl. Garaiak, Kanizsaiak stb.) alkotásai adják.

A kiállításhoz kalauzként használható feladatlapot készít és forgalmaz a TKM Egyesület klubtanácsa.

A Jelenkor Kiadó új könyvei

– *Orbán Jolán:* Derrida írás-fordulata

A szerző a kolozsvári egyetemen, majd nyugat-európai és észak-amerikai egyetemeken folytatta tanulmányait. 1990-ben svájci emigrációból tért haza, jelenleg a pécsi egyetem irodalomelméleti tanszékén dolgozik.

Könyve magyar nyelven az első monográfia a nagyhatású francia filozófus munkásságáról. A kiadó új sorozatának első darabjaként jelentetik meg. E sorozat célja a kortárs nyugati filozófia bemutatása a magyar olvasóközönségnek. A továbbiakban – többek között – Richard Rorty és Jacques Derrida műveinek kiadását tervezik.

Szerk. *Csordás Gábor*
140x230, ragasztott karton+enveloppe
288 old. 2000 péld. 440 Ft. (ÁFÁ-val)
nagyker. ár 240 Ft. + ÁFA

– *Richard Rorty:* Esetlegesség, irónia és szolidaritás

A könyv a kortárs filozófia egyik legnagyobb hatású alakjának alapműve. Hosszú évtizedek után végre ismét lehetősége nyílik a magyar szellemi életnek arra, hogy „egyidejűen" legyen jelen a világban. Ehhez azonban az kell, hogy a könyvkiadás betöltse eredeti feladatát: gyorsan és megbízható minőségben adja ki magyarul, ami a világban új és fontos. A Jelenkor Kiadó DIANOIA sorozata éppen ebből a felismerésből született. A sorozat mögött a pécsi egyetem filozófia tanszéke és a kiadó körül szerveződő filozófiai műhely áll, amelynek vezetője *Boros János*, a sorozat szerkesztője. 1995 végéig *Richard Rorty* további három művének kiadását tervezik.

Ford. *Boros János*
Szerk. *Csordás Gábor*
140x230, ragasztott karton+enveloppe
250 old. 2000 péld. 550 Ft. (ÁFÁ-val)

nagyker. ár 300 Ft. + ÁFA
– *John Cage:* A csend
A kötet az 1992-ben elhunyt világhírű amerikai zeneszerző írásaiból ad válogatást, kezdve az 1950-es évek előadásaitól, egészen 1989-ig.
Cage írásainak gyújtópontjában zene és költészet, zene és kommunikáció korrespondenciáinak keresése áll. A tanulmányok mellett a zenei eszközök alkalmazása felől megtermékenyülő, hangos előadásra készült írásokkal találkozhatunk. A csendeket, szüneteket tartalmazó, metrumrácsra, vagy időstruktúrára írott szövegek magát a kapcsolatkeresést emelik a reprezentáció szintjére, s közben a művészetek, a tudatformák átjárhatóságának, egy lehetséges kommunikációnak a kalandját körvonalazzák.
A szövegeket *Wilheim András* válogatta.
Szerk. *Wilheim András*
Ford. *Weber Katalin*
190x230, ragasztott karton+enveloppe
kb. 200 old. 2000 péld. 310 Ft. (ÁFA-val)
nagyker. ár 169 Ft. + ÁFA

Művészetpedagógia a Mentorban

A *Mentor Könyvesbolt* (Bp. V. Dorottya u. 8.) választékából ajánljuk a művészeti nevelés elkötelezettjeinek.
Szabó Helga könyvének kiadását az *Eötvös Alapítvány* támogatta. A jeles énektanár, tankönyvszerző-tankönyvkritikus könyvének címe: A magyar énektanítás kálváriája. A tantárgytörténeti monográfia a reformkortól az 1980-as évek kezdetéig tekinti át a hányattatott sorsú hazai zenei nevelést.
A *Fejlesztő Pedagógia* folyóirat 1994/2-3. számát a vizuális nevelés kérdéseinek szenteli. A hazai vizuális nevelés csaknem minden fontosabb műhelye szóhoz jut a gazdag gyűjteményben.
Ugyan – kitérve a Nemzeti Alaptanterv alapelveiről szóló kormányrendelet kihívásai elől, a követelményrendszernek legutóbb közzétett minisztériumi változata nem tartalmazta a színház, dráma diszciplínáját, e rövid szemlében mi ne feledkezzünk meg róla. Már csak azért sem, mert gazdag tartalommal jelent meg a *Drámapedagógiai Magazin 7.* száma. A magyar drámapedagógia nagy sikere a „drámajátékvezetőképzés" hivatalos elismertetése. E témakörben több közleményt olvashatunk. *Gabnai Katalin* ad interjút éppen abból az alkalomból, hogy a NAT alapelvek kitüntetett módon legitimálta a drámapedagógiát. A melléklet *Bucz Hunor* „október hatodikai dramatikus játszóházának" forgatókönyvét tartalmazza. A DPM-nek különszáma is megjelent, ezt a számot a drámapedagógiai „új nemzedéke", „új hulláma" reprezentánsai, *Kaposi László* és *Szauder Erik* szerkesztette. Interjúk, tanulmányok, foglalkozásvázlatok olvashatók – egyebek között a drámapedagógiának hovatovább „nagy öregévé" váló *Debreczeni Tibor* új könyvének részlete.
Szomorúan regisztráljuk, hogy a választék a Mentorban is szegényes táncpedagógiából. Hiába szól erről a művészetágról kiemelten a NAT Alapelvek – a követelményrendszer legutóbbi vitaanyagából is kimaradt.

Az 1956-os Intézet eddigi kiadványai

A megjelenés időrendjében:
1956. A forradalom kronológiája és bibliográfiája. Budapest, Századvég – Atlanti Kiadó – 1956-os Intézet, 1990, 182 old. (elfogyott)
A Petőfi Kör vitái hiteles jegyzőkönyvek alapján
Szerkesztette, a dokumentumokat összeállította és a jegyzetek írta Hegedűs B. András (I-IV. és VI. köteteknél Rainer M. Jánossal, a VII. kötetnél Ember Mária és Bohó Róbert közreműködésével)
I. Két közgazdasági vita. Budapest, Kelenföld – ELTE, 1989, 127 old.
II. Filozófusvita. Budapest, Kelenföld – ELTE, 1989, 206 old.
III. Történészvita. Budapest, Kelenföld – ELTE, 1990, 203 old. (elfogyott)
IV. Partizántalálkozó – Sajtóvita. Budapest, Múzsák – 1956-os Intézet, 1991, 280 old. (elfogyott)
V. Gazdaságpolitikai viták. Budapest, 1956-os Intézet, 1994, 176 old.
VI. Pedagógusvita. Budapest, Múzsák – 1956-os Intézet, 1992, 178 old. (elfogyott)
VII. Iparművészeti vita – Orvosvita. Budapest, 1956-os Intézet, 1994, 212 old.
Az 1956-os magyar forradalom
Reform-Felkelés-Szabadságharc-Megtorlás
Írták Bak M. János, Kozák Gyula, Litván György, Rainer M. János. Szerkesztette Litván György. (elfogyott)
Budapest, Tankönyvkiadó, 1991, 223 old.
Ungváry Rudolt: Utána néma csönd. A miskolci egyetem 1956-os diákparlamentjének története Budapest, 1991. Történelmi Igazságtétel Bizottság – 1956-os Intézet, 243. old. (elfogyott)
Évkönyv, I. Budapest, 1956-os Intézet, 1992, 354 old. (elfogyott)
Évkönyv, II. (elfogyott) Budapest, 1956-os Intézet, 1993, 361 old.
Évkönyv, III. Budapest, 1956-os Intézet, 1994, 380 old. *Ötvenhatról nyolcvanhatban*
Az 1956-os forradalom előzményei, alakulása és utóélete című, 1986. december 5-6-án Budapesten rendezett tanácskozás jegyzőkönyve.
Budapest, Századvég, – 1956-os Intézet, 1992, 334 old. (elfogyott)
A vidék forradalma
Az 1991. október 22-én Debrecenben rendezett konferencia előadásai. Szerkesztette Simon Zoltán, technikai szerkesztő: Valuch Tibor. Debrecen, 1956-os Intézet Hajdu-Bihar Megyei Kutatócsoportja, 1992, 114 old. (elfogyott)
Szemle. Válogatás a brüsszeli Nagy Imre Intézet folyóiratából. Szerkesztette: Kozák Gyula, előszó: Kende Péter Budapest, Századvég – 1956-os Intézet, 1992, 307 old.
Várallyay Gyula: Tanulmányúton. Az emigráns magyar diákmozgalom 1956 után
Szerkesztette: Murányi Gábor Budapest, Századvég – 1956-os Intézet, 1992, 339 old.
Zimándi Pius: A forradalom éve. Krónika 1956-ról Budapest, Századvég – 1956-os Intézet, 1992, 390 old. (elfogyott)
A „Jelcin dosszié". Szovjet dokumentumok 1956-ról Szerkesztette: Gál Éva, Hegedűs B.

András, Litván György, Rainer M. János Budapest, Századvég – 1956-os Intézet, 1993, 242 old.

Az 1956-os magyar forradalom helye a szovjet kommunista rendszer összeomlásában

Az 1991. június 13-15-én Budapesten az Országos Széchenyi Könyvtárban megtartott nemzetközi konferencia jegyzőkönyve (Kézirat gyanánt)

Szerkesztette: Békés Csaba, az Intézet munkatársainak közreműködésével

Budapest, 1956-os Intézet, 1993, 155 old.

1956 dokumentumai Hajú-Biharban. Az 1956-os forrradalom Hajdú-Bihar megyei történetének válogatott dokumentumai

Főszerkesztő: Gazda István, szerkesztők: Valuch Tibor, Filep Tibor Debrecen, 1956-os Intézet Hajdú-Bihar megyei Kutatócsoportja, 1993. 509 old.

Eörsi László: A Tűzoltó utcai fegyveres csoport a forradalomban Budapest, Századvég – 1956-os Intézet, 1993, 99 old.

„Szuronyok hegyén nem lehet dolgozni". Válogatás 1956-os munkástanács-vezetők visszaemlékezéseiből Szerkesztette: Kozák Gyula, Molnár Adrienne, Kőrösi Zsuzsanna Budapest, Századvég – 1956-os Intézet, 1993, 356 old.

Tyekvicska Árpád: A bíboros és a katona. Mindszenty József és Pálinkás-Pallavicini Antal a forradalomban Budapest, Századvég – 1956-os Intézet, 1994. (elfogyott)

Wiktor Woroszylski: Magyarországi napló, 1956 Budapest, Századvég – 1956-os Intézet, 1994, 123 old.

Pesti utca – 1956

Válogatás fegyveres felkelők visszaemlékezéseiből. Szerk. Kozák Gyula, Bindorffer Gyöngyi, Gyenes Pál Budapest, Századvég – 1956-os Intézet, 1994, 240 old.

Az 1956-tal foglalkozó szakirodalomból megrendelhetők továbbá:

Századvég

1955. A tematikus szám tartalma: Kende Péter: Gimes Miklós; Litván György: A Nagy Imre-csoport; Varga László: 1956. okt. 23.; Farkas Mihály: Egy el nem mondott beszéd; A Petőfi Párt 1956-57-ben; Kenedi János: A békés átmenet esélyei.

A Bibó István Szakkollégium társadalomelméleti folyóirata, 1989. 1-2. sz. 183 old.

Az Igazság a Nagy Imre ügyben

2. kiadás. Előszó: Kende Péter, jegyzetek: Hegedűs B. András, Varga László. Szerk. Kenedi János. Budapest, Századvég – Nyilvánosság Klub (Századvég füzetek 2.) 205 old.

A forradalom hangja (Magyarországi rádióadások 1956. okt. 23- nov. 9.) 2. kiadás (Szerk.: Kenedi János). Budapest, Századvég – Nyilvánosság Klub (Századvég füzetek 3.) 1989, 507 old.

Fenti kiadványok megrendelhetők az alábbi címeken:

Századvég Könyvklub és könyvkereskedés
1053 Budapest Veres Pálné u. 4-6.
Tel/fax: 118-2516
1956-os Intézet
1074 Budapest Dohány u. 74.
Tel: 122-4026

Bemutatjuk a Nyitott Képzések Egyesületet

A NyKE a fiatalok továbbképzésével, tanfolyami képzésével, felnőttoktatással foglalkozók szakmai szervezete.

Az Egyesület az oktatók, képzésszervezők, oktatásirányítók részére szakmai fórumokat, konferenciákat rendez, továbbképzéseket, képzéseket szervez, nemzetközi oktatási tapasztalatokat, kutatási eredményeket, módszereket közvetít, hazai és nemzetközi, komplex, képzésekre szerveződő speciális programokat indít.

A fiatalok részére szakképzési és továbbképzést szervez az ifjúsági szociális és kulturális szektorban, tanácsadást és képzési konzultációt tart. A fiatalokkal közösen fejlesztő programokat indít.

A döntéshozók részére szakmai javaslatokat fogalmaz meg az ifjúság iskolarendszeren kívüli, tanfolyami képzéseivel kapcsolatban. Az oktatási, a közművelődési és az ifjúsági területen tevékenykedő más szervezetekkel kapcsolatot tart, információt ad munkájukról, tájékoztatja azokat saját tevékenységéről, együttműködik és közös programokat indít kormányzati, önkormányzati és civil szervezetekkel.

A nyitott képzések egyesület működéséről: országos hatáskörű társadalmi szervezet, nem politikai, nem kormányzati szervezet, non-profit, szakmai tömörülés, demokratikusan működő, választott testület által irányított civil szervezet.

Elnöksége: *B. Gelencsér Katalin* elnök, *Pordány Sarolta* ügyvezető titkár. Elnökségi tagok: *Brüll Edit, Göllesz Zoltán, Kovács Erzsébet* Budapest, *Maksay Klára* Kaposvár, *Scherer József* Győr.

Csatlakozás a Nyitott Képzések Egyesületéhez: A NYIKE belépési nyilatkozatának átadásával az elnökség bármely tagja számára, illetve az éves tagdíj befizetésével. A tagsági viszony írásos bejelentéssel szüntethető meg.

Bővebb információ, levelezés: Nyitott Képzések Egyesület, Pordány Sarolta ügyvezető, 1011 Budapest, Corvin tér 8. Tel.: 201-3766/23, 201-6391. Fax: 201-5534

Új könyv a művészeti nevelésről

Lothringer Éva azon az alig kitaposott úton jár, melyen a művészeti nevelés integrált-komplex útján járók járnak. A *Szent István Közgazdasági Szakközépiskolában* végzett kísérleteiről most kötetet adott ki az *Auktor Kiadó*. Hasonlóságok és különbözőségek a művészetben – ez a kötet címe. Vargha Balázs régi szerelméről-mániájáról ad számot új könyvében. Az *Enciklopédia Kiadó* jelentette meg Arany János játékai című munkáját.

Új IFA-kiadvány

Kopácsi Gelberger Judith: Viselkedési problémák kezelése című könyvet együtt adta ki az *Iskolafejlesztési Alapítvány* és a *Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Pedagógiai és Közművelődési Intézet*. A könyv témája címében rejlik, bizonyára felkelti az olvasók figyelmét.